

„План Путіна“: ситуація поступово прояснюється

Катерина Шинкарук, науковий співробітник. Дослідницькі інтереси - міжнародні відносини, зовнішня політика України.

2 грудня 2007 р. в Росії відбулись вибори до Державної Думи, а 6 грудня ЦВК РФ оголосила їхні остаточні результати. Подолавши 7% бар'єр, до Держдуми увійшли: Єдина Росія - 64,30%, КПРФ - 11,57%, ЛДПР - 8,14% та Справедлива Росія - 7,74%. За підрахунками ЦВК у Держдумі п'ятого скликання пропрезидентська Єдина Росія отримає 315 мандатів з 450, тобто конституційну більшість, Справедлива Росія - 38 мандатів, КПРФ - 57, а ЛДПР - 40 мандатів.

Водночас загальноновизнаним є те, що вибори фактично перетворились на референдум з довіри В. Путіну, адже без такого чільника Єдина Росія (яка отримала на виборах 2003 р. лише 37,09%), навряд чи отримала б понад 50% голосів. Хоча Володимир Володимирович вочевидь розраховував на вотум довіри, який би дорівнював результатам президентських виборів 2004 р., тобто понад 70%, саме на такий відсоток неодноразово натікали в російському істеблішменті.

Однак, враховуючи, що очолювана Головою Ради Федерації (вища палата парламенту РФ) Сергієм Мироновим Справедлива Росія повністю лояльна Кремлю, а лідер ЛДПР В. Жириновський якщо і дозволяє собі певну критику у бік влади, то лише з її на те «високої згоди», єдиним опонентом пропутінському блоку у Держдумі залишається КПРФ. Звідси постає питання, яку власне роль виконуватимуть ці партії у Держдумі, крім імітації наявності плюралізму? Адже Кремль фактично отримав «карманний» парламент, і всі законодавчі акти, та навіть зміни до Конституції РФ, можуть бути ухвалені фракцією Єдиної Росії самостійно. Водночас будь-які спроби створити реальну опозицію повинні будуть здійснюватись спільно з комуністами, що вочевидь є кроком назад для опозиційних партій правого спрямування.

Оскільки невеликим партіям опозиційного толку до Держдуми потрапити було майже неможливо, отриманий результат виборів був цілком прогнозованим. Адже крім подолання згаданого 7% бар'єру, партії не мали права об'єднуватись у виборчі блоки, отримувати фінансування з джерел, що мають закордонне походження (зокрема, неурядових організацій), а в основного внутрішнього джерела фінансування - крупного бізнесу - відповідне бажання мало остаточно зникнути після показової справи Ходорковського. Хоча слід підкреслити, що й опозиційні партії не були здатні консолідувати свої сили та запропонувати виборцям конкурентоспроможну та водночас помірковану альтернативу «Плану Путіна».

Які ж можливості ця перемога відкриває перед Володимиром Путіним? Всенародна довіра - ознака його безперечного національного лідерства разом із конституційною більшістю у Парламенті надають йому чималі козири, які він зможе використати для закріплення власного політичного впливу вже після президентських виборів.

Водночас оголошення 10 грудня в якості «наступника» першого віце-прем'єра Дмитра Медведева розкрило одну з основних інтриг російського виборчого циклу. Статус «наступника» фактично гарантує Д. Медведеву перемогу на президентських виборах 2 березня 2008 р., а також збереження влади в руках нинішньої команди.

Відкритим залишається питання, яку роль В. Путін відводить собі після виборів? Частково на нього відповів він сам, коли на початку жовтня заявив,

що не виключає для себе можливості очолити уряд, якщо президентом стане «порядна, дієздатна, ефективна, сучасна людина, з якою можна було б працювати в парі». Дмитро Медведєв вочевидь вважає, що відповідає цим критеріям, оскільки вже попросив у нинішнього президента дати принаймні принципову згоду на «гру в чотири руки», тобто посісти прем'єрське крісло в разі перемоги на виборах Медведєва.

Сьогодні в експертному середовищі розглядаються обидва варіанти: Путін може погодитись на таку пропозицію, що дозволить активно використовувати його авторитет у виборчій кампанії та передбачатиме подальший перерозподіл повноважень між президентом та головою уряду на користь останнього; також він може тримати інтригу до останнього моменту задля збереження «свободи маневру» у виборі свого політичного майбутнього, адже прагнення до непередбачуваності його відома риса.

Так чи інакше президентські вибори в Росії обіцяють перетворитись на черговий референдум з довіри національному лідеру, адже «наступник» обов'язково має продовжити заданий Володимиром Володимировичем курс розвитку держави, широко відомий як «План Путіна». Який відсоток голосів при цьому буде відданий за самого Дмитра Медведєва – велике питання. Із повною впененістю можна стверджувати лише те, що Володимир Путін рішуче налаштований і надалі залишатися константою російського політичного процесу.